

Az Angyalföld a közgyűlés előtt

— Az Est tudósítójától. —

Ma délután kerül a főváros közgyűlése elé az angyalföldi Krausz Mayer-féle telkek megvásárlása.

Ha már a főváros vezetősége nem tudta visszautasítani ezt az annyiszor visszautasított és régóta vajdó odíózus üzetet, a közgyűlésnek kell talpára állani és nem szabad megengednie, hogy ez az eladósodott város, a mely legszükségesebb folyó kiadásait kölcsönökből fedezi, kölcsönpénzen egy ilyen súlyos következzésekkel járó kedvezőtlen telekvásárlást kövessen el.

Az a föld, a mit a fővárosra rákényszerítenek, rá-ravaszkodnak, presszióval és zsebben lévő provizióslevelek révén, nem telek. Horribilis kiadásokkal lehet csak abból a vizes, hullámos és hepe-hupás földből háztelkeket csinálni és ha a főváros ingyen juthatna hozzá, akkor is meg kellene gondolnia, hogy mostani helyzetében egy ilyen súlyos és még hozzá kiszámíthatlan kiadásokkal járó vállalkozásba belemenjen és a területet parcellázhatóvá, használhatóvá, lakhatóvá tegye.

A területért, a melybe ma rozsvan vetve, de a fővárosnak milliókat kell majd vetnie, hat milliót akarnak adni. A tulajdonosok azonban sokkal többet kapnak érte, mert a telkek szivéből, egyetlen használható területéből, a főútvonal mellett kiszakítottak maguknak harminchatezer ölet, a mit megtartanak. Ezt a területet a főváros a maga pénzén csatornákkal, földmunkákkal, világitással teszi majd értékes: *újabb milliókat ajándékoz* az eladóknak.

Alább olvashatók a szakemberek nyilatkozatai, a melyek a szómóru, igazi budapesti telekvásárlási ügyet minden rossz oldaláról megvilágítják. Ebbe a vásárlásba a közgyűlésnek ha csak súlyos felelősséget nem akar magára vállalni, nem szabad bele-mennie.

Ugy tudjuk, hogy a közgyűlés igen nagy részében az a hangulat, hogy a telekvásárlás ügyét az öszi közgyűlésre halaszszák. Gyanakodnak az emberek és mielőtt közgyűlésen letárgyalnák a dolgot, szeretnék alaposan megismerni. Ez a legkevesebb, a mit a főváros vezetőségének meg kell tennie, valójában azonban ezt a városrontó

üzletet egészen le kell venni a napirendről.

Az angyalföldi hegyes-dombos vidéken.

A mint az újpesti villamos a Béke-tér nevezetű térre jut, — talán Béka-tér volt az valaha és csak a környékbeli tulajdonosok kedvéért változtatták meg azt az egy bétűt — messziről rozsföldek zöldje és levágott kaszálók földje integet. A villamostól jobbra összevisszaságban szegényes házak állanak, közben mocsarakkal, nádasokkal. Ez az Angyalföld már parcellázott része. Balról, fü és gabona alatt terülnek el a Krausz Mayer-féle telkek, a melyeket ma délután akarnak megvásároltatni a főváros közgyűlésével.

Kimentünk és megnéztük ezt a vidéket, a melyet háztelkeknek mernek nevezni és háztelkek gyanánt mernek eladni a fővárosnak. A villamostól jobbra már parcellázva van az Angyalföld és rég be lehetett volna építeni. Ha a talajvíz és a földszin egyenetlensége megengedte volna. Így azonban csak száraz szigeteken, össze-vissza épülhettek egyes házak. Ez a rész azonban még istenes a villamostól balra látható területhez képest, a mit a tulajdonosok ma délután akarnak a közgyűlésre rákényszeríteni.

A mint az ember közeledik hozzá, egy keresztbe vonuló magas dombot lát, a mely mögül kíváncsian kukucskál elő az újpesti templom tornyának hegye. Közelebb érve vehetjük észre, hogy ez csak a legmagasabb emelkedés a területen; egymás után hullámszerűen rajta a dombhátak és a katlanok. A területen keresztbefolyik az Ördögárok, piszkos, büzös vizével és azelőtt úgy látszik sűrűn és nagyokat áradt a most sekély Rákospatak. A telkeknek nevezett föld árterület volt és színe e szerint tele van szigetekkel és mélyedésekkel.

A Rákospataktól innen a város felé lejtősödik a talaj. Közben azonban a lejtősödő vonalat megszakítja egy keresztbe, a patakkaal párhuzamosan haladó emelkedés-lánc, a melyhez a telek bal szélén, derékszögben csatlakozik egy rövidebb, de viszont jóval magasabb dombhát.

A Rákospatakon *tal* egy ideig tovább emelkedik a talaj egy keresztbe vonuló emelkedésig. Közben, a patak mellett, a telek bal szélén, egy domb alján mély katlan található. Az előbb említett keresztbevonuló emelkedésen túl lefelé lejtősödik ismét a talaj és a jobb szélén, a Béke-utca mellett, a mely a telek

fő utvonala, hirtelen széles mély katlanba zuhan. Azon túl emelkedik e hegyes-dombos vidék legmagasabb vonala. A bal szélén, a hol a telek kiszélesedik, egy terjedelmes négy-szögletű, szigetszerű emelkedés látható, rajta diadalmasan álló épületekkel, mintha mondanák, hogy lám, ide mégis lehet építeni.

A mit említettünk azonban, csak a fő talajegyenetlenségek. Azonkívül is mindenütt tele van e nedves vidék bukdácsoló hepe-hupákkal. Ezeket horribilis pénzzel azonban ki lehet valahogyan egyenliteni. Ám a nagy dombokon és katlanokon segíteni nem lehet: azok miatt, úgy látjuk, csak a csatornázásban olyan nehézségek fognak előállni, hogy két *jógyűjtőcsatornát* kell építeni.

Rendes, használható, telkeknek nevezhető telkek ezeken az egyenetlen szántóföldeken és kaszálókon csak a Béke-ut, a főútvonal mellett található, a miket azonban az eladók megtartottak maguknak.

Bizottsági tagok a vásárról

Dr. Baracs Marcell:

— Az ilyen vásárlásnak csakis úgy vagyok barátja, ha azt szükségesnek és egyben előnyösnek tartom. Az eddigi előterjesztésekből *sem az egyik, sem a másik feltétellel nem látom érvényesülni*. Lehet, hogy a később nyilvánosságra kerülő adatok az ellenkőzöről fognak még győzni.

Biró Henrik:

— A demokrata-pártnak az az álláspontja, hogy a főváros okos telekpolitikát üzzön és *Bárczy* ennek megfelelően jár el. De a befektetésekkel és milliós üzletekkel még sem lehet oly mértékben sietni, hogy a főváros büdzséjének egyensúlyát befolyásolja; nehogy újabb adóemelésre legyen szükség, a minek még a gondolatától is félünk. A *Krausz Mayer-féle* telkek vásárlásáról már előzetesen annyit irtak a lapok és annyit suttogtak, hogy ezen körülmények következtében én a vétel ellen szavaztam a pénzügyi bizottságban.

Heltai Ferenc:

— A telkek megvételét feltétlenül helyeslem. Egy fejlődő nagyváros politikája nem nélkülözheti az előre való gondoskodásnak azt a legelső dolgát, hogy a város terjeszkedése irányai felé nagyobb komplexumokat magáévá tegyen. Az a hír, a mit éppen ma olvasok a Népszavában, hogy Auer Róbertnek a Krausz Mayer-féle telkekre proviziós köteleve lenne hirtokába, nem ingat meg véleményemben. Auer Róbert nem is tehetett semmit ez ügyben. A polgármester ur pedig mindent elkövetett, hogy a mennyire lehet, a telkek árát leszorítsa. Az ilyen nagy komplexumoknak nincsen forgalmi értéke, mert ilyen nagy komplexumok nincsenek is piacon.

Eddig is régóta és mindig sürgettem a nagyobb telkek megvásárlását, mindeddig hiába. Emlékeztetem, hogy annak idején, mikor a Stefánia-ut telkeit négy koronaért lehetett volna ölenként megvenni, panama kiáltással mondtak le a vételről. Hogy mennyire helyes lett volna a Stefánia-uti telkeket megvenni, azt a mai érték megmutatja. A hetvenes évek elején, mikor a főváros a belső öv fásítása céljából egy korona áron akart telkeket vásárolni, szintén ez a félelem gátolta meg az embereket és a főváros kénytelen is volt abbahagyni a tervet. A mulasztásokat helyre kell pótolni, ezért vagyok mellette a vásárlásnak.

Dr. Pető Jancsor:

— Nem is kutatom, hogy a telek megéri-e az árat és hogy a fővárosnak lesz-e szüksége a közeljövőben erre a területre. A fő kifogásom a vétel ellen az, hogy a milliós kiadásokat kissé lassabb tempóban kellene intézni, mert nem lehet minden hónapban több milliós üzletet kötni. A mostani rendszer helyébe az intenzív gazdálkodásnak kellene következnie, mert Budapest külső részein a már meglévő utcák háromnegyedrészre nincs megfelelő kövezettel, világitással, csatornázással és vízvezetékkel ellátva. És ha ezen hiányok pótlása volna a legközelebbi program, akkor sokkal hamarabb elérnénk az igazi nagyvárosi jelleget és elérnénk azt, hogy ezen *utcákban olyan építkezés indulna* meg, mely a szükségletet 30—40 évre kielégítené.

Dr. Platthy György:

— Mindig helyeselttem a polgármester programjának azt a részét, hogy a nagykiterjedésű telkeket, különösen azokat, melyek a VI. és VII. kerületeket határolják, meg kell vásárolni, és miután ennek a telekpolitikának magam nemcsak szószólója, hanem ugyyszólván kezdeményezője voltam, helyeslem ezeknek a nagy telkeknek megvételét. Hogy ez alkalommal mégis a javaslat ellen foglaltam állást, annak az az oka, hogy a telek tulságosan drága s körülbelül egymillió kétszáz ezer korona áldozatot kellene hozni a megváltásért. Ekkora áldozatot a telek meg nem ér, annál kevésbé, mert a tulajdonosok értékesítés esetén — felosztás után — még sokkal többet veszítenének. Elég arra utalnom, hogy a tulajdonosok lennének kötelezve a Rákospatak rendezését és az ezzel kapcsolatos munkákat teljesíteni, mely összeg egymaga nagyobb volna, mint az a többlet, melyet én a telekért megadni hajlandó vagyok. Megjegyzem még, hogy nemcsak nekem, hanem a polgármesternek és a telekeladó, valamint a pénzügyi bizottság tagjainak is tudomásunk van olyan hangokról, melyek az ügynél bizonyos jogtalan magánérdekek érvényesülését látják és keresik. Kijelentem, hogy ez az egész vételügylet minden közbenjáró és közbenjárás kizárásával tárgyalatott és nézetem szerint ez ügyben minden panama ki van zárva. Szóba került ez bizalmas tanácskozás közben, a pénzügyi albizottságban kétszer is behatóan megvitattuk az

ii
gyet: így nyertem ezt az impresz-
ziót.

Dr. Reichfeld Izidor:

— A vételt elsősorban általános okokból tartom károsnak, mert nem érték egyet a tulságba hajtott pénz-
emésztő periferiális telekpolitikával.

Különböző cimeken állandóan köl-
csönöket szavaztatnak meg velünk,
de állandóan másra fordítják a pénzt.
Vörös fonálként kísért ez a taktika
az első következkölcsöntől a párisi
pénzig.

Megvettük az Andrássy-telekeket,
mert Bárczy oda létesítendő jóléti
intézményekkel kecsegtetett. Hol
vannak ezek az intézmények? Meg-
vettük a Kamara-erdőt az új sze-
gényház céljaira. Hol van a szegény-
ház?

*Soha meg nem valósulnak a tervbe
vett intézmények.* A francia kölcsönt
kétszer is megváltoztatott gyönyörű
program megvalósítására vettük
fel, *alig van már a pénzből és e pro-
gram egyetlen pontja sincs betartva
még.* Teljesen felesleges tehát, hogy
a város nehéz pénzügyi helyzetét
egy újabb 6 milliós teherrel súlyos-
bítsuk.

Interkaláris kamatokban oly horri-
bilis összeget fogunk a sűrű telek-
vételek miatt fizetni, hogy *fel kell
bomolnia az egész vásosi számadásnak.*

Vagy talán attól fél a polgár-
mester, hogy elkapják orra elől
azt az ingatlant, melylyel már 25 éve
házalnak eredménytelenül?

De ellenzem az üzletet azért is,
mert *nem éri meg a telek a vételárat.*
Megtekintettem a terepet. Hogy
másról ne szóljak, a Rákospatak
föld alá vezetése óriási drága munka
lesz; már pedig nem képzelhető ren-
des közlekedés egy oly városrészen,
melyet egy patak szel keresztül.

A mérnöki vélemény számításait
vakon el nem fogadom, de viszont
állithatom, hogy ezidejüleg *senki
se tudja, hogy mibe fog kerülni a ren-
dezés,* mert a rendezés utáni 30—35
koronás egységár teljesen illuzórius.
Sokkal nagyobb lesz az. Megemlítem
még, hogy a vétel mellett olyanok is
szóltak a pénzügyi bizottság tagjai
közül, a kiknek a Krausz Mayer-
telkek közelében ingatlanuk van.
Ilyeneknek természetesen jól esnek
a vétel, mert egy új városrész a
közelben levő telkek értékét bizo-
nyára tetemesen növelné.

Időszerűtlennek és károsnak tartom
a vételt és ha betegségem a meg-
jelenésben gátolni nem fog, *felléllenül*
tiltakozni fogok a közgyűlésen a
Krausz Mayer-ingatlanok megvásár-
lása ellen.

Dr. Springer Ferenc:

— Ha előre elfogadjuk a polgár-
mester telekpolitikai programját,
mely a városfejlődés kézbentartása
végett nagy kültelki komplexumok
összevásárlását célozza, úgy ez a
vétel esetleg kedvező is lehet. Min-
denesetre nagy szépséghibája a do-
lognak az Auer Róbert províziója;
de hát üzlet üzlet nélkül nem megy.
Nem is tartom fontosnak a mellék-
körülményeket azon kérdés mellett,
hogy megéri-e a telek az árat
vagy sem? Ez ebben az esetben
még nem egészen tisztázott dolog.
A Ferencváros képviselői tegnap
nyílt kérdésnek hagyták azt, hogy
az ügy mellé szegődnek-e vagy sem,
köztünk az a megállapodás, hogy
kiki tetszése szerint szavaz.

Vázsonyi Vilmos:

— A pénzügyi bizottság ülésén
az angyalföldi telekvásárlás ellen
foglaltam állást. Ilyen értelemben
szólaltam föl és a javaslat ellen
szavaztam. A lapok egy része rossz
tudósítást közölt, a mennyiben nem
volt egyhangu a határozat. Velem
együtt szavazott még négy bizott-
sági tag. Többen is lettünk volna,
de a vita hosszúra nyult és sokan
eltávoztak még szavazás előtt. Elle-
néztem a telek megvásárlását, mert
annak a területnek nagy része tul-
van a Rákoson és *csak a Rákos
szabályozása után parcellázható.* A
telek más része *mélyen fekszik.* Ezt
előbb föl kell tölteni, hogy használ-
ható legyen. Ezek a körülmények
a csatornázással, különösen a Ráko-
son tul levő terület csatornázásával
annyira megdrágítják a vételt, hogy
az eladók mindenképpen tulságosan
jó üzletet csináltak.

Kormányválság a pezsgőháboru miatt

Páris, június 14.
(Az Est tudósítójától.)

Ma éjjel hire terjedt, hogy a
Monis-kabinet helyzete tarthatatlan
lett és a *miniszterelnök benyújtja az
egész kormány lemondását.* Az Agence
Havas sietett megcáfolni a hirt, a
Figaro azonban állítólag a leghitele-
sebb forrásból szerzett értesülése
alapján fentartja azt a közlését,
hogy Monis ma le fog mondani. Okát
is adja. Monis, a kit a repülőverse-
nyen ért baleset még most is ágyhoz
szegez, belátta, hogy *a betegágyból
nem lehet a kormányt vezetni* s ez
érlette meg benne a lemondás szán-
dékát. Hozzájárult az a körülmény,
hogy a kabinet egy bizonyos tagja
intrikál Monis ellen.

A marokkói kérdés is megnehezíti
a jelenlegi miniszterium helyzetét.
Napvilágra kerültek egyes titkos
szerződések, a melyeket Delcassé még
külügyminiszter korában a parla-
ment tudtán kívül kötött s a melyek
most feszélyezik a jelenlegi külügy-
minisztert. Végre döntő hatással
volt a lemondásra az a körülmény,
hogy a Champagne-zóna beosztásá-
ról szóló törvényjavaslatnak a sze-
nátusban nincs többsége.

A Figaro megjegyzi, hogy a cáfo-
lattal jó lett volna várni ma estélig,
a mikor Fallières elnöklete alatt
minisztertanács lesz.

Nedves pincék és lakások

áru- és terményraktárak, souterrainhelyisé-
gek és minden egyéb vizállásos helyiségek

főkételes szárazzá tételét

teljes garanciával vállaljuk. Szigetelési
anyagunk és rendszerünk a jelenkor leg-
tökéletesebb vívmánya magában foglalja
a vakolat készítését is. — Számos elismerő-
levél végzett munkákról. — Kerületi kép-
viselőink az ország minden nagyobb váro-
sában vannak

BIBER-MUVEK

ANGYALFI KAROLY

Budapest, VI., Dávid-utca 13 sz.

Telefon 132-68 Telefon 132-68.